SIAŬBIT — The SOWER

Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U.S.A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1961, vierasień-kajstryčnik No. 5 (22) September-October, 1961

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho exemplaru 15 c.

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor): Rev. Francis Czerniawski

Address: 118 Market Street, Amsterdam, N. Y., U.S.A.

ŚVIATY PIOTRA HAŁAVOJ VIDOMAJ EKKLEZII

„I ja tabie kažu, što ty jość Piotr (skała), i na hetaj skale zbuduju ekkleziju maju i bramy piekła nie pieramohuć jaje. I tabie dam klučy vaładarstva niabiesnaha i što tolki źviažaš na ziamli, budzie źviazana i u niebie, a što raźviažaš na ziamli, budzie raźviazana i u niebie” (Mat. 16, 18-19).

Śviaty Piotra najvyšejšym pastyram. „Pasi baranki maje” (Joan 21, 15); „Pasi jahniata maje” (Joan 21, 16); „Pasi aviečki maje” (Joan 21, 19).

AB EKKLEZII

(**Pav. X. Pr. Spirago.** Praciah)

Papa Klemens romanski pisaŭ (kala 100 h. paśla Chrystusa): „Tut zamučany Piotr i Paŭlus ź vialikim hurtom vybranych, astaŭlajučy nam pryhožy prykład". **Tertulian,** śviatar kartaginski nazyvaje romanskuju Ekkleziju ščaślivaj, bo u jaje pamior Piotr takoj samaj śmierciaj, jakoj pamior Zbaviciel, a Paŭlus takoj śmierciaj, jakoj pamior Jan Chryściciel. Sučasnik jahony, **Orygines,** kiraŭnik słavutaj **Alexandryjskaj** škoły, raskazavaŭ, jak Piotr byŭ ukryžavany u Romie i na svajo žadańnie byŭ ukryžavany uniz hałavoj. U Romie znachodzicca hrabnica śv. Piotry. Jahonyja astanki zastajucca u viečnym supakoju pad cyrkam Nerona. Užo treci pa šerahu Papa vybudavaŭ na tym miescu kaplicu, a cezar Konstanty Vialiki zamianiŭ jaje na pryhožuju śviatyniu (1626 h.), jakaja u siahodniašniaj formie moža źmiaścić kala 100,000 ludziej. Pierad hrobnicaj śv. Piotry biezustanna palicca kala 100 lampaŭ. — Užo ad pieršych časoŭ chryścijanstva Episkopskaja stalica u Romie atrymała nazoŭ **Piotrava Stalica.**

Romanskija Episkopy ad samaha pačatku vykonavali u Ekklezii najvyššejšuju uładu i zaŭsiody praz inšych była pryznavana za vidomuju hałavu Ekklezii.

Kali u 100 hodzie vybuchła u Koryncie nieparazumieńnie pamiž duchoŭnikami i viernikami, prasili prysudu romanskaha Episkopa Klemensa i paddalisia jaho prysudu. Jašče tady žyŭ Apostoł Jan Evangielisty. Čamuž da jaho nie źviarnulisia? Vidać što romanskaha Episkopa uvažali za nastupnika Piotry. — U druhim stahodździu (kala 190 h.), Viktar, Episkop romanski paklikaŭ chryścijanaŭ **Małoj Azii,** nakazaŭ śviatkavać **Vialikdzień** z romanskaj Ekklezijaj, a nie z judejcami; kali adrazu nie chacieli pasłuchać, pahraziŭ im vykľučeńniem iz Ekklezii, i heta padziejničała. — U 3-im stahodździu nakazaŭ Stefan, Episkop romanski, Episkopam Paŭnočnaj Afryki, nie pierachryščyvać tych, katoryja varočajucca na ułońnie Ekklezii, a tolki uskładali na ich ruki. Niekalki Episkopam, katoryja supraciŭlalisia hetamu nakazu, zahraziŭ adłučeńniem ad Ekklezii, dyk adrazu pasłuchali. — Romanskija Episkopy zaŭsiody kiravali saborami paŭsiudnymi, pačaŭšy ad pieršaha Nicejskaha, až da apošniaha Vatykanskaha. — U vypadku pajaŭleńnia niejkaj błudnaj navuki, Episkopy druhich staronkaŭ zaŭsiody zvaročavalisia da Romy, prosiačy vyjaśnić adpaviednuju praŭdu. I u inšych spravach apelavali inšyja Episkopy u Romu. Tak naprykład: Atanazy, Episkop alexandryjski, kali cezar romanski złažyŭ jaho z

uradu dyjecezii. — Romanskija Episkopy zaŭsiody byli nazyvanyja: „Najvyššy śviatar", abo „Episkopam Episkopaŭ". Kali na Chalcedonskim saboru 451 h., byŭ adčytany zybranym list Papy Leona Vialikaha, usie episkopy kryknuli: „Piotr prahavaryŭ praz Leona; praklaty chaj budzie, chto inakš vieryć". Volaj Chrystusa, kab śv. Piotr až da kanca śvietu mieŭ nastupnikaŭ. (Sab. Vat.). Trony valacca, źnikajuć haspadarstvy i narody, adno Papstva staić nieparušana; i nia budzie da kanca śvietu takoj chviliny, kab u Ekklezii nie było Papy.

3) Romanskaha Episkopa nazyvajem **Papa.** Heta toje samoje, što **Ajciec.** Dabaŭlajem słova **śviaty.** Heta nie aznačaje, što užo pryznany za śviatoha, bo za śviatych pryznajucca tolki pamieršyja, pasla ahałašeńnia za śviatoha. Hety nazoŭ dajecca tolki dziela taho, što zajmaje pasad śviaty. Hetak sama Papu nazyvajuć **Jaho Nabožnaściaj, Ajcom Chryścijanstva, Nastupnikam** Chrystusa.

Hetyja nazovy vyvodziacca ad słovaŭ Chrystusa, vyskazanych da śv. Piotry: „Dobra słaŭleny, Symon, Bar Jony (syn Jony)" (Mat. 16, 17).

Ułada Papy, zvyčajna akreślivajecca: **„Stalica Piotry, śv. Stalica, Apostolskaja Stalica.** Pachodzić heta ad taho, što pavodle judejskaha zvyčaju śv. Piotr, pry vykonavańniu nabożenstvaŭ, siadaŭ na kreśle, katoraja nazyvali tronam abo stalicaj. Toje kresła jašče siahodnia pakazyvajuć u Romie u śviatyni śv. Piotry. Ad miejsca svajho znachodžańnia u Romie, Papa nosić nazoŭ romanskaha Papy, a Ekklezija praz jaho kiravanaja — Romanska-Katalickaj Ekklezijaj.

Ci Papa prymušany prabyvać u Romie? Nie. Śviaty Piotr nie zaŭsiody byŭ u Romie. Niekataryja Papy praz daŭžejšy čas padarožničali. Siem Papaŭ ad 1309 da 1377 h. žyli u Avinionie (u Francyi). Kali Papa nia u Romie, ale u inšym miejscy pražyvaje, to heta miejsca ličycca časovaje, a Papa zaŭsiody ličycca Papam, Episkopam romanskim. Kalib Roma stałasia biazviernaj, albo pryniała fałšyvuju vieru, to i tady Episkop romanski byŭby Papam „in partibus infidelium". — Ci Papa musić być italjancam? Nie. Papa naležyć da usiej Ekklezii; kardynały usialakich narodnaściaŭ vybirajuć Papu. U rečaisnaści byvali Papy i inšych narodnaściaŭ, choć u apošnich časach byli Papami tolki italjancy.

4) **Pasada Papy u Ekklezii vyznačajecca u tym, što jamu prysłuhovaje i maje najvyššuju hodnać pamiž usimi Episkopami i najvyššuju uładu nad usiej Ekklezijej.** (Sab. Vat. 43; Cod. 218, 1-2).

Papa maje najvyššuju **hodnać.** Jość najvyššym Arcykapłanam i kniaziam pasiarod Episkopaŭ (śv. Bern.). Ustupajučy na uładu, Papa

pryjmaje **novaje imia.** Jak i pieršy Papa Symon atrymaŭ ad Chrystusa novaje imia „Piotr" (Iz 62, 2), što maje značyć, kab kažny Papa vyłučna paśviaciŭsia svajmu vysokarodnamu uradu. Pačaŭšy ad X-ha stahodździa, prymaje kaźny Papa imia adnaho iz svaich papiaredníkaŭ, ale nijaki niavybiraje sabie imia Piotr, a heta praz pašanu da pieršaha nastupnika Chrystovaha. Jak adznaku svajej ułady Papa nosić **tiaru,** albo episkopskuju mitru, upryhožanuju patrojnaj karonaj, što značyć najvyššuju uładu vučycielskuju, kapłanskuju i pastyrskuju, dalej pastorał, upryhožany uhary patrojnym kryžom, i **biełuju jedvabnuju sutanu.** Dziele pašany prypisyvajecca całavańnie noh, pa dumcy śv. Paŭła: „Jakija charošyja nohi, apaviadajučych supakoj i dabratu" (Rom. 10, 15). (Zvyčajna całujecca tolki piarścionak). Z najvyššaj hodnaściaj Papy taksama złučajecca **paŭnata najvyššaj ułady** uva usiej Ekklezii. Jak „navučyciel usich chryścijanaŭ (Sab. Vat.), jak „pastyr usich aviečkaŭ i pastyraŭ" (śv. Bern.), Papa maje najvyššuju jurysdykcyjnuju uładu (zakres dziejańnia), što da navuki **viery i abyčajaŭ,** taksama što dyścipliny i **kiravańnia** usiej Ekklezijaj. Ady maje uładu nad kažnaj paadzinaj śviatyniaj, nad kažnym paasobnym Episkopam i dušpastyram. Moža vyznačać Episkopaŭ i ich vyłučać, moža sklikać Sabory, ustanaŭlać i razviazyvać zakony, vysyłać misijanieraŭ, nadavać pryvilei i dyspensy, praduchilić adpuščańnia niakatarych hrachoŭ. Na toj samaj padstavie moža naładžavać volnyja suviazi i znosiny z pastyrami i viernikami usiej Ekklezii biezpasiaredna pavučać ich i kiravać na darohu da zbaŭleńnia ,Sab. Vat.). (Stul šmatlikija pielhrymki u Romu z raznych staronak śvietu). Taksama maje Papa nahladnuju **kiraŭničuju uładu** nad usiej Ekklezijaj, dzielataho usie Episkopy musiać zdavać spravazdaču z kiraŭnictva u svaich dyjecezijach. Jak **„najvyššy suddzia** usich viernikaŭ, maje Papa prava ahałašać vyrašajučyja prysudy uva usich ekklezijalnych sprečkach i prymać padanyja da jaho adklikańni (Cod. 219).

Ad pačatku svajho isnavańnia až da siahodnia Ekklezija mieła 263 Papy.

Što da **narodnaści** było 197 italjanaŭ, 15 francuzaŭ, 14 grekaŭ, 9 giermancaŭ, 8 syryjcaŭ, 5 ispancaŭ, 2 afrykancaŭ, 1 halandyk. Ad śmierci halandca Adryjana VI-ha (1522—1533) vybirajuć samych italjanaŭ.

Pamiž 263 Papami šmat było biezdakornaj cnoty, katoryja byli praŭdzivyja dabradziei ludzkaści, pryščepniki cyvilizacyi i aśviety. Bolej 80-ci Ekklezija zaličyła u śviatyja; ź ich 33 mučaniki.

Adnakož było 11 Papaŭ, katorych žyćcio nia było biez dakoru.

Tak napr. Mikołaj III 1277—1280), Paulus II (1464—1471), Syxtus IV (1474—1481), Innocenty VIII (1484—1492), jany bahacili i dbali ab svaich kreŭnych; Joannes XII (955—964) i Alexander VI (1492—1503) viali žyćcio nia budujučaje; Julius II (1503—1513) staraŭsia pavialičyć Ekklezijalnaje Haspadarstva i byŭ bolej žaŭnieram, jak Papam.

Adnak treba viedać, što vorahi Ekklezii šmat pierasolivajuć u padavańniu błudaŭ i prastupkaŭ tych Papaŭ. Zrešta vohuł vostra klejmić ich jurlivaje žyćcio, bo heta rabili papy, kiraŭniki Ekklezii. Treba tut prypomnić słovy Chrystusa: „Dobra słaŭlenyja tyja, katoryja nia zhoršacca Mianie" (Mat. 11, 6).

Taksama treba brać pad uvahu adnosiny toj **epochi,** u jakoj dastavalisia na papski tron, niahodnyja takoj pavahi. Praz doŭhi čas Ekklezija nia mieła volnaj ruki pry vybarach Papy. Najpierš vybar Papy byŭ pryvilejem **romanskaha narodu;** narod padkuplivali i bałamucili, jak napr. pry vybaru 18-ta hadovaha Benedykta IX (1033—1044). Iznoŭ zdarałasia, što **romanskaja šlachta,** abo śvieckaja ułada pravodzili svaich favarytaŭ, katoryja nia byli hodnyja kiravać Ekklezijaj.

Treba prypomnić, što pry boku Chrystusa, u kružku Apostołaŭ, ady miž 12 mužami, znajšoŭsia adzin błahi čałaviek, **Juda.** Nikomu nia prychodzie na dumku klemić z toj nahody samoha Chrystusa i usich Apostołaŭ. U najpavažniejšaj **siamji** traplajucca vyradnyja dzieci, katoryja prynosiać soram siamji. Nia možna adnak klajmić usiu siamju, chiba tolki spačuvać joj. Padobna treba spaŭčuvać z Ekklezijaj, što vyniku niaščasnych pryčynaŭ, niahodnyja zasiadali na **Piotravaj Stalicy.**

Zrešty, mienavita, toje zdareńnie, što navat i niahodnyja Papy nie patrapili parušyć mahutnaści i značeńnia Ekklezii, jość dokazam jaje **nieparušnaści i božaha pačatku.** Kalib Ekklezija była tolki spravaj ludzkoj, to niahodnyja papy pryvialib jaje da zhuby. Ady taki detal, tak vykarystoŭvany praz vorahaŭ Ekklezii, nie asłablaje sapraŭdnaści faktu, što Ekklezija i Papstva biaruć svoj pačatak ad Boha.

Ad časoŭ, kali z pryčyny intryhaŭ śvieckich, udałosia niekalki niahodnym asobam usieści na **Piotravaj Stalicy, Papy i Sabory,** kab vybar Papy zrabić niezaležnym, dałažyli novyja prypisy. Mikołaj II vydaŭ razparadžeńnie u 1059 h., kab Papa byŭ vybirany praz Kardynałaŭ. Treci Sabor Lataranski (1179) pastanaviŭ, kab da važnaści vybaru Papy było 2 trecich addanych hałasoŭ. U 1274 h. uviedziena tak nazyvanaje „Conclave", palahajučaje na tym, što pry vybarach Papy

Kardynały zusim izalujucca ad śvietu i zastajucca razłučany tak doŭha, dakul nia vybiaruć Papy. — Niezaležnaść Ekklezii pry vybaru Papy pryčyniajecca, što u apošnich stahodździach zajmali papski tron tolki mužy navuki i vyprabavanych cnotaŭ, katoryja ciešacca pašanaj i češciaj całaha cyvilizavanaha śvietu.

Kardynały źjaŭlajucca prybočnaj **Papy Radaj.** Im prysłuhoŭvaje prava vybaru novaha Papu.

Łacinskaje słova cardinalis (cardo — zaviesa, na katoraj visiać dźviery), značyć „važny". Kardynały — daradčyki Papy i pamočniki pry kiravańni Ekklezijaj. (Cod. 230). Ź ich składajucca papskaja ułada i urady (Kongregacyi). Papiaredni lik byŭ 70, ale pry ciapiarašnim Papie pavialičany lik blizu da 100. Kardynałaŭ naznačaje Papa z pasiarod tych, katoryja adznačajucca navukaj, pabožnaściaj, rastaropnaściaj, i prynamsi majuć kapłanskija paśviečańni. (Cod. 232). Kardynały nosiać čyrvony kapialuš i purpuravy płašč (Maje im heta prypaminać što majuć być hatovyja dla Chrystusa pralić kroŭ). Majuć tytuł „Eminencja". Naležać da rožnych narodnaściaŭ, a blizu pałavina italjanaŭ. — Kardynały majuć peŭnyja **vyniatkavyja pravy** i pryvilei u Ekklezii. Paŭsiudu mohuć havaryć kazańni, paŭsiudu spaviadać, razhrašać i zvalniać ad cenzuraŭ (z vyniatkam dvuch), paśviačać kryžy, ružancy, medaliki i t. p., paśviačać kryžovyja darohi, stacyjnyja kryžyki dla chvorych i heta samym znakam kryža rukoj i nadavańnie adpustaŭ, praz Papu im dazvolenych; usiudy mohuć davać pontyfikalnyja dabrasłavienstvy; usiudy mohuć na pieranosnym aŭtary adpraŭlać śv. Imšu sami, abo vyznačanyja praz ich śviatary; mohuć konfirmavać (biežmavać) i nasić na hrudziach kryž, na hałavie mitru i rucce pastorał. (Cod. 239, 1-24; 782, 3).

(Dalej budzie)

ŚVIATYJA CYRYL I METODY

Pav. a. Andr. Trucha, Č.Ś.V.V. — praciah

Končyŭ tessalonickija škoły, ale pačuvaŭ, što hetaj navuki jamu zamała. Kali u Tessaloniku prybyŭ niejki čužaziemiec, katory znaŭ hramatyku i filalogiju, to Konstanty udaŭsia da jaho i prasiŭ, kab jon navučyŭ jaho hramatyki. Ale čužaziemiec nie zhadziŭsia, choć jon abiacaŭ jamu vialikuju zapłatu. Viarnuŭsia da domu zasmučany dy staŭ malicca, kab Boh jamu dapamoh zdabyć vyššuju aśvietu.

Kala 840 hodu, kali Konstanty mieŭ 14 hadoŭ, pamior jahony baćka. Kali jon umiraŭ, matka płakała nad losam svajho najmałodšaha syna, kažučy: „Ničym ja nia turbujusia, ale tolki nad tym małym dziciam; štož ź im staniecca?" Tady baćka skazaŭ: „Miej vieru, žonka, i nadziejsia na Boha, Jon paśle jamu baćku i takoha kiraŭnika, jaki upraŭlaje usimi chryścijanami". Heta baćkava nadzieja chutka spoŭniłasia, bo matka vysłała Konstanta u Caragrad.

U bizantyjskaj stalicy Lavon, jak vyšejšy dziaržaŭny pracaŭnik, byŭ dobra viedamy. Dziaržaŭnym kancleram na carskim dvare tady byŭ Teaktyst, mahčyma surodzič Lavona, vielmi upłyŭny čałaviek. Jon byŭ adnym iz kiraŭnikoŭ, katoryja pamahali carycy Teodory kiravać dziaržavaj u imieńniu małaletniaha cara Michała III. Voś kali pryjšoŭ čas pierajezdu Konstanta na navuku u Cargrad, jaho matka źviarnułasia da Teaktysta, kab zaapiekavaŭsia jaje synam.

Tady u Cargradzie była vyšejšaja nadvornaja škoła, katoruju byŭ zakłaŭšy Bardas, brat carycy; vučyciali u toj škole byli vysaka aśviečanyja ludzi — Leŭ Filozof i Fotyj. Leŭ dobra znaŭ paeziju, retoryku, rachunki i filazofiju, a Fotyj — historyju, prava, medycynu i filazofiju, aprača tych, znaŭ teologiju i greckaje piśmienstva. Majučy takich vučycielaŭ, Konstanty usim sercam uziaŭsia za navuku. Taki pilny junak vielmi spadabaŭsia Teoktystu, katory nia mieŭ dziaciej; jon addaŭ jamu kiraŭnictva u svaim domie i pazvoliŭ jamu zachodzić u carskija pakoi.

Teoktyst lubiŭ navuku i časta lubiŭ pahavaryć z maładym vučniam. Adnojčy jon spytaŭ Konstanta: „Filozafie, chacieŭby ja daviedacca, što heta filazofija?" Konstanty, katory užo niaraz ab hetym dumaŭ, adrazu skazaŭ: „Filazofija — paznańnie spravaŭ Božych i ludzkich, pakolki čałaviek moža pryblizicca da Boha; jana navučaje čałavieka być praz učynki padobnym vobrazam našaha Stvaryciela".

Z taho času Teoktyst jašče bolej palubiŭ Konstanta i pačaŭ radzicca z im u rožnych spravach. Nie škadavaŭ hrošaj na navuku, i Konstanty atrymaŭ dobruju na toj čas aśvietu. Padychodna da duchu času, na pieršym miejscu u tahdyšnim navučańniu stajali teologičnyja navuki. Konstanty ich navučyŭsia, bo jon mieŭ da ich vialiki nachił. „Cyril byŭ mocny u śvieckaj filozofii, ale jašče macniejšy u duchoŭnaj; jon paznavaŭ natury pryrody, ale jašče bolej Taho, ad katoraha atrymała pryroda usio byćcio ź niabyćcia", pierakazaŭ nam adzin žyćciapisar.

U Caragradzie zastaŭ Konstanty šmat słavianaŭ, katoryja prabyvali tam jak žaŭniery, handlary i rabotniki; handlary navat mieli u Caragradzie svoj rajon św. Mamanta. Žyvučy u kruzie ludziej, miž katorymi časta byli movy ab naviernianni słavianaŭ da chryścijanskaj viery, małady Konstanty moh jašče bolej umocnicca u svaich junackich latucieńniach — stacca misijanieram u słavianaŭ. I, mahčyma, što vučyŭsia słavianskaj movy, jakaja jamu pośle prydałasia.

Lohotet Teoktyst byŭ Konstantu dobrym apiakunom. Palubiŭ jaho, jak svajho rodnaha syna i dumaŭ ab jaho budučynie. Pierš-najpierš dumaŭ jaho ažanić. Adnojčy skazaŭ Konstantu: „Tvaja pryhožaść i mudraść zmušajuć mianie vielmi lubić ciabie. Ja maju charošuju i bahatuju chryśnicu, dobraha i vysokaha pachodžańnia, kali chočaš, addam tabie jaje za žonku. A ad cezara spadziavajsia stacca strategam”. Ale Konstanty spakojna, jak vyrableny filozof adkazaŭ: „Tak, vialiki heta padarak... tamu, chto jaho patrabuje. Mnie niama ničoha bolšaha nad navuku... Nabyŭšy jaje, chaču pašukać pradziedaŭskaj češci i bahactva”.

Z hetaha adkazu možna było zrazumieć, što jon adrakajecca ad śvietu, a choča pastupić na słužbu Bohu. Pačuŭšy hetaki razumny adkaz, Teoktyst ab žanićbie bolej nie havaryŭ, ale paradziŭšysia z Carycaj Teodoraj, pastaraŭsia, kab jaho paśviacili na śviatara, na što Konstanty achvotna zhadziŭsia. Maładomu śviataru dali vysokaje miejsca pry śviatyni św. Sofii i naznačyli na sekretara patryjarcha św. Ignacaha. Taksama zaviedyvaŭ archivam i bibliotekaj patryjarcha, byŭ abaroncam praŭ patryjarcha i mieŭ vialikaje značeńnie u patryjaršym sudzie i pry rožnych duchoŭnych spravach.

Ale hetaja vysokaja pasada nia pryniasła jamu zadavaleńnia, bo pieraškadžała u navucy i malitvie rožnymi budziennymi spravami, jakija musiŭ vypaŭniać, jak sekretar patryjarcha. Niadoŭha pabyŭ kala patryjarcha, cichačom pakinuŭ Cargrad i schavaŭsia u vadnym klaštaru na Bosforu. Toj klaštar, praŭdapadobna, byŭ św. Mamanta, siarod ruskaj kalonii kijaŭskich handlaroŭ. U hetym klaštaru Konstanty prabyŭ 6 miesiacaŭ i padučyŭsia słavianskaj movy. Kali jaho znajšli caragradzkija apiakuny, nahavaryli uziać miejsca prafesara filozofii u vyšejšaj prydvornaj caragradzkaj škole. Ciapier jon užo uradava staŭsia vučony „Konstanty Filozof”, za jakoha užo jaho i piarviej uvažali pryjacieli, katoryja viedali jahony rozum.

U tym časie u Caragradzie lubili usiakija dysputy. Adnu takuju dysputu mieŭ Konstanty z daŭniejšym patryjarcham Joannym, ka-

toraha skinuli za hereziju abrazaborcaŭ. Konstanty pieramoh u toj dyspucie abrazaborca i lohka abaraniŭ pavažańnie abrazoŭ. Mahčyma, što u hetym časie Konstanty pačaŭ pracavać nad ułažeńniem słavianskaha abiecadła i pierakładam knižkaŭ na słavianskuju movu.

Što rabiŭ jaho staršy brat u hetym časie? Ab Metodym žyćciapiscy nie napisali padrabiazna ab jahonych junackich hadoch, ale peŭna, što i jon atrymaŭ dobruju aśvietu, jak było u zvyku u bahatych bajarskich rodach. U adnym starejšym žyćciapisie uspomniena, što Metody dobra znaŭ prava, katoraje było patrebna tym, chto dumaŭ być dziaržaŭnym pracaŭnikom. Byŭ jon pry tym łahodny i miły dy usimi lubleny. Kali žyŭ u Tessalonicy u pabožnaj siamji, razam z svaim vielmi pabožnym i razumnym bratam Konstantym, z katorym až da śmierci źviazyvała jaho serdečnaja brackaja miłaść, a paźniejšaja apostolskaja praca, peŭna, i Metody byŭ praniaŭsysia vyšejšymi idejami, jakim daŭniej słužyŭ tessalonicki chryścijanski mučanik Dymitry, katory słužyŭ Chrystovaj spravie apostolskaj pracaj i achviaraj svajho žyćcia. Peŭna, jak Konstanty, tak i Metody znaŭ słavianskuju movu i byŭ pryhatavany da misyjnaj pracy miž słavianami.

Paźniej na niejki čas žyćciovyja darohi bratoŭ razyjšlisia. U toj čas, kali Konstanty ź vialikim zapałam harnuŭsia da rožnych navukaŭ, daviedaŭsia cezar pra zdolnaści Metoda i vyznačyŭ jaho na kiraŭnika — kniazia u niejkuju słavianskuju ziamlu. Pra heta moh pastaracca lohotet Teoktyst. Prabyvańnie miž słavianami dało Metodu dobruju nahodu da paznańnia słavianskaha žyćcia, zvyčajaŭ i movy. Praz heta dobra pryhatavaŭsia da apostolskaj pracy miž słavianami. Kiraŭnikom u słavianskaj ziamli, padobna, Makiedonii, prabyŭ 10 hadoŭ. Paśla hetaha jon moh zaniać vysokuju pasadu, ale Metody zroksia i pastupiŭ u klaštar na Olimpijskaj hary u Bitynii, u Małoj Azii. Metody pakinuŭ śviet, mahčyma tady, kali Bardas, brat carycy Teodory, zabiŭ kanclera Teokista, pryjaciela ichniaj siamji, samuju carycu Teodoru zamknuŭ u klaštaru dy, imieńniem małoha cezara Michała, pačaŭ kiravać dziaržavaj. U toj samy čas byŭ asudžany na vyhnańnie z Caragradu śv. Ignacy, patryjarch. Na jahonaje miejsca byŭ naznačany na patryjarcha Fotyj, na što Papa nie chacieŭ zhadzicca.

Pad bokam bizantyjskaj imperyi byŭ mohmedanski arabski (saracenski) Chalifat. Arabskaja kultura u 9-ym stahodździu była vysokaja; śvieckija navuki, pierad usim matematyka, stajała vyššej inšych krainaŭ. Heta zapalivała arabaŭ pamieracca kulturaj z samymi grekami, najkulturniejšymi u toj čas. Arabskaja stalica Bahdad buła, u

tym časie rozkvitu, jakby druhim Caragradam pa svajej kultury dy vyššych školach. Z saracenami greki časta vajavali dy viali religijnyja sprečki, pieradusim ab Śviatuju Trojcu, katoraja najbolej rožniła chryścijanaŭ ad mohamedaŭ.

Kali Konstanty byŭ u Carygradzie prafesaram, prysłali saracency da cezara Michała vyzaŭ, kali prysłali adpaviednych vučonych na dysputu ab Śviatoj Trojcy. Tuju misyju daručyli Konstantu, katory pakorna adkazaŭ: „Z radaściaj idu zmahacca za chryścijanskuju vieru; bo što ja maju sałodšaha na hetym śviecie, jak žyć abo pamierci za Najśviaciejšuju Trojcu?” Pierahlanuŭšy mohmedanski karan, Konstanty vybraŭsia ź niekalkami vučonymi da mohmadanskaha kalifa u Bahdad i vioŭ tam z vučonymi saracenskimi teologičnyja dysputy.

Pajezdka Konstanta da saracenaŭ na religijnuju dysputu mieła u jaho žyćciu vialikaje značeńnie. Najpierš, heta była pieršaja jahonaja pajezdka, pad čas jakoj jon šyrej pabačyŭ zapraŭdnaje žyćcio arabskaje i nabraŭsia praktyki, patrebnaj jamu u dalejšych misyjach. Druhoje, u toj misyi Konstanty spadkaŭsia z słavianami, katorych było šmat u kalifacie, i pabačyŭ, jak niachryščanyja słavianie, pahanie, kidali svaju vieru dy prymali mohmedanskuju. Jak ruplivy chryścijanin, jon jašče bolej zapaliŭsia pažadańniem pašukać sposabaŭ, kab pryviaści słavianaŭ da Chrystusa, a adciahnuć ad mohamedanstva. Patreciaje, u časie saracenskaj misyi Konstanty paznajomiŭsia z nabažeństvami u narodnaj arabskaj movie. Heta jamu prydałosia pry pierakładzie śv. Piśma i nabožnych knižkaŭ na słavianskuju movu. Taja saracenskaja misyja mahła być kala 855 hodu.

Kali Konstanty viarnuŭsia z saracenskaj misyi, jamu było ciažka žyć u Caragradzie, bo u tym časie było šmat ekklezijalnaha i śvieckaha zamiešańnia. Tahočasny romanski bibliotekar Anastazy razkazavaje, što „Fotyj navučaŭ, što kažny čałaviek maje dźvie dušy”. Konstanty Filozaf, muž vialikaj pabožnaści, najbližejšy jahony pryjaciel vytykaŭ Fociju, kažučy: „Našto ty sieješ u narodzie taki fałš i tym pahubiš šmat dušaŭ?” Kali Fotyj adkazaŭ, što jon nie pradbačyŭ nijakaha zła, ale chacieŭ daviedacca, što zrabiŭ-by z takoj herezii patryjarch Ignacy. Konstanty skazaŭ: „O mudraść hetaha śvietu, adurajučaja i rujnujučaja! Ty stralaŭ da vialikaj taŭpy i nie znaŭ, što niechta musić być zranieny! .. Usim dobra viedama, što jak zadymlenyja vočy nie bačać daloka, choć jakije-b jany nia byli vialikija dy atkrytyja, tak i vočy tvajej mudraści, choć jany vialikija i adkrytyja, ale byli całkom aśleplany dymam pažadańnia i zajzdraści i nie bačyli spraviadlivaj ściežki. Voś tamu ty praŭdu skazaŭ, što nie spadzia-

vaŭsia, kab tvoj udar kaho raniŭ, bo majučy takoje aślapieńnie zajzdraści suprać patryjarcha, ty i nie dahadaŭsia, čaho narabiŭ".

Konstanty nie zhadžaŭsia z Fotym i u šmat jakich inšych rečach. Kali Fotyj staŭsia patryjarcham, to nikoli Konstanty nia mieŭ ad jaho vysokaj ekklezijalnaj pasady. Z hetaha vidać, što byli u niazhodzie. Niezadoŭha paśla pierapiski, Konstanty, jak padaje jaho žyćciapisar, „adroksia śvieckaha žyćcia dy asialiŭsia u vadnym spakojnym miejscie; jon prysłuchoŭvaŭsia tolki sam da siabie (da svajej dušy); ničoha nie pakidaŭ na zaŭtrašni dzień, ale usio razdavaŭ ubohim, pakładajučy turboty na Boha, katory kłapocicca ab usich. Adnaho dnia u śviata skaržyŭsia jahony pasłuha, kažučy: „Ničoha nia maju na uračysty dzień". Konstanty adkazaŭ jamu: „Toj, katory kaliści pryhatavaŭ pažyvu izraelskamu narodu na pustyni, padaść i nam. Idzi dy paklič choć piacioch ubohich, pakładajučy nodzieju na Božuju pomač". A kali nastała abiedniaja para, zaraz prynios adzin čałaviek šmat usiakaj jady i 10 załatych ... I Konstanty za usio heta padziakuvaŭ Bohu.

Tym „spakojnym miejscam" Konstantamu byŭ, peŭna, adzin z bližejšych klaštaraŭ. Kali brat Metody pačuŭ, što Konstanty pakinuŭ burlivy i hrešny Caragrad, jon paklikaŭ brata na Olimp, dzie toj „pačaŭ žyć i malicca Bohu biazpierapynku, hutaračy tolki z Boham dy knižkami".

Olimp, „hara zakonnikaŭ" u Bitynii, słaviŭsia knižkami, a jašče bolej śviatymi mužami. Zakonnaje žyćcio było tut srohaje, kažny zakonnik prachodziŭ tut dobruju škołu. Olimp daŭ šmat Episkopaŭ, mitrapalitaŭ, navat patryjarchaŭ. Olimpijskija ajcy nie bajalisia havaryć praŭdy svaim patryjarcham, a navat i carom za ichnija niespraviedlivyja napady na Ekkleziju, pieradusim u časoch abrazaborstva. Padčas ekklezijalnaha zakałotu za Bardasa i Fotyja vialikaja častka olimpijskich zakonnikaŭ stajała pa staranie śv. Ignacaha.

Na Olimpie Metody staŭsia zapraŭdnym zakonnikam, chacia jašče nia byŭ śviatarom; Konstanty tolki pražyvaŭ u klaštaru, ale zakonnikam nia byŭ. Braty vielmi lubulu Olimp. I, zhodna z tadyšnim zvyčajam, mahčyma, što navat załažyli svoj rodny klaštar, abo stalisia dabradziejnikami adnaho ź ich. Svaje dni pravodzili na malitvie i čytańniu knižak, a taksama na padrychtoŭce da misyjnaj pracy miž słavianami. U pierakanańniu, što da takoj pracy kaniečna treba słavianskich śviatyńskich knižkaŭ. Jany pierakładali ich na słavianskuju movu. — Na Olimpie Konstanty i Metody prabyvali kala 2-ch hadoŭ.

Za časoŭ Konstanta i Metoda greki i chazary byli u dobrych znosinach, narodam tiurkskaha pachodžańnia, katoryja haspadaryli na ziemlach nad Čornym i Kaśpijskim marami, na Krymie i u Prydniaproŭskich ziemlach z Kijevam. Panujučaja tut była judejskaja viera, jakoj trymalisia hałoŭna Kahany — Kniazi i prydvornyja mahnaty. Aprača judejstva, šmat było pašyrana mohamedanstva, pierad usim pasiarod žaŭnieraŭ arabskaha pachodžańnia. Ale pieravažała u Chazaryi pahanstva, pierad usim pasiarod słavianaŭ, katorym judejcy i mohamedany dakučali svajej religijnaj prapahandaj. Chazarskija pahanie, mahčyma z namovy greckich kupcoŭ i pasłoŭ, paradzili im paprasić parady i pomačy grekaŭ. Mahčyma, słavianskija pahany zaprasili ich da siabie na religijnuju misyju dy na dysputy. Ab hetym tak piša „Italjanskaja Legienda": „U toj čas da imperatara pryšli chazarskija pasły, katoryja prasili jakohaś vučonaha muža, kab jon pavučyŭ ich chryścijanskaj viery. Jany dabavili, što ciapier starajucca ich namović i judejcy i mohamedanie na svaje viery. A my nie znajem da kaho lapiej prystupić, dziela taho vyrašyli daviedacca ab vašaj viery u vialikaha chryścijanskaha imperatara, najbolej nadziejučysia na vašuju viernaść i našaje daŭnaje siabroŭstva".

Imperatar Michał pajšoŭ nasustreč takoj prośbie i daručyŭ vyjechać na misyju u Chazaryju Konstantu i Metodu. Achvotna jany na heta zhadzilisia. Metody skazaŭ, što „hatovy umierci za chryścijanskuju vieru, a Konstanty tolki mieŭ zapału, što hatoŭ iści „piechatoj, bosy, biaz usiaho, jak zahadyvaŭ Zbaviciel svaim vučniam". Ale tamu, što heta było pasolstva ad imperatara, to śviatym bratom, dla bolšaj uračystaści i pavahi, dadali pamocnikaŭ i addzieł vojska. Konstanty byŭ kiraŭnikom misyi, a Metody braŭ učaście jak dyplamat i daśviedčany administratar, katory pakorna słužyŭ małodšamu bratu u śviatoj spravie, dy śviatoj malitvie.

Hałoŭnaj stancyjaj misyjnaj u časie chazarskaj misyi Konstantaha i Metoda było miesta Chersoń, katory byŭ hałoŭnym greckim kulturnym vohniščam na Krymskim paŭvyspie. Chryścijanstva u Chersonie było znanaje. Užo jaho pašyrali piarviej greki handlary dy uciokšyja ad prasledavańnia z Judei i Romy chryścijanie. Z Romy prybyvali chryścijanie, katorych pahanskija cezary vyhaniali za vieru. Miažujučy z mała kulturnymi narodami na poŭnačy, Korsuń byŭ sumiežny iz chazarskaj ziamloj i tut zadzieržalisia śv, braty, kab dobra pryhatavacca da važnaj misyi.

Pieršaja reč, jakoj zaniaŭsia Konstanty u Korsunie, było paznańnie tych movaŭ, u jakich mieŭ vieści dysputy u Chazaryi. Pryhata-

vany u Cargradzie, u Korsunie Konstanty dapaŭniaŭ svaju viedu. Najlepiej Konstanty znaŭ słavianskuju movu.

U Korsunie Konstanty znajšoŭ śv. Evangielle i knihu Psalmaŭ, katoryja byli napisanyja u ruskaj (kijeŭskaj) movie, a taksama znajšoŭ i čałavieka, katory havaryŭ toj samaj movaj, i hutaryŭ ź im. Navučyŭsia ad jaho kijeŭskaj movy, jakuju pryroŭnivaŭ da viedamaj jamu movy baŭharskaj. Jon chutka pačaŭ pa-kijeŭskamu čytać i hutaryć.

Što da vyššej skazanych pierakładaŭ, to całkom mahčyma, što u Kijevie dla patrebaŭ chryścijan, katoryja tam prabyvali adpraŭlałasia nabożenstva u greckaj movie dy što niejki słavianin albo grek, katory dobra viedaŭ słavianskuju movu, pierakłaŭ na słavianskuju movu adryŭki ź śv. Piśma, Evangiella i Psalmy na miesnuju kijeŭskuju movu. Kali paślej Konstanty pierakłaŭ bohasłužbovyja knižki dy śv. Piśmo na słavianskuju movu, to prytym karystaŭsia taksama znajdzienymi u Korsunie pierakładami i u svajej pracy braŭ pad uvahu taksama i kijeŭskuju movu.

Pierahlanuŭšy u Korsunie Bibliju, Koran dy vyučyŭšysia patrebnyja da dysputaŭ movy, vybraŭsia jon u stalicu Chazaryi na dysputy dy misyju. Prybyŭšy u stalicu kahana-kniazia, mieŭ Konstnty 3 doŭhija dysputy na religijnyja temy z judejcami, mohamedanami i pahanami. Jon tak bystra adkazavaŭ na usie pytańni i zakidy prysutnych, što pad kaniec 3-aj dysputy pieršy kniaziaŭ radnik, pahanin, skazaŭ da usich ludziej: „Chryścijanskamu cezaru daŭ Boh uładu nad usimi narodami dy daskanałuju mudraść; takaja ichniaja viera, što biez jaje nichto nie dastupić da viečnaha žyćcia. Chvała Bohu na vieki!” Taty uschvalany Konstanty prahavaryŭ praz ślozy da usich: „Bracia i ajcy, žančyny i dzieci! Voś Boh pasłaŭ poŭny rozum dy dastojny vyskaz. Kali jašče jość i ciapier jaki praciŭnik, to vychodź i pieramožy mianie abo sam budzieš pieramožany! Chto pasłuchaje, chaj achryścicca u imia Najśviaciejšaj Trojcy; a chto nia choča, — chaj mianie minie toj hrech, — pabačyć jon u toj sudny dzień, kali siadzie Boh sudzić narody”. Tady prysutnyja adkazali: „Nia vorahi my sabie, ale pakrysie, chto moža, nakažym, chaj samavolna achryścicca, chto choča siahodnia” . . .

Sam chazarski kahan byŭ vielmi zadavolany z navuki Konstanta. Pierad adjezdam Konstantaha iz Chazaryi chacieŭ kahan dać jamu bahatyja padarunki, katorych Konstanty nia prynaŭ, a tolki vyprasiŭ 200 niavolnikaŭ, padobna chryścijanaŭ. Imperataru Bizancyi vysłaŭ kahan list z padziakaj, u katorym, miž inšym, napisaŭ: „Ty pry-

słaŭ nam, cezaru, takoha muža, katory pakazaŭ nam słovam i čynam, što chryścijanskaja viera śviataja. Pierakanaŭšysia, što heta viera praŭdzivaja, my nakazali, kali chto choča niechaj chryścicca, a spadziajomsia, što jany sami daśpiejuć da hetaha". Značeńnie chazarskaj misyi było vialikaje. Konstanty daŭ dobry pačatak, jak naviernuć chazaraŭ, katoryja pa niekalki dziesiatkach hadoŭ pryniali Chrystovuju vieru.

U źviazku z hetaj misyjaj Konstanta i Metoda zradziłasia dahadka, što jana adbyłasia na zaprošańnie Askolda i Dira, paśla ichniaha niaŭdałaha napadu na Caragrad u 860 hodzie. Tyja słavianie, katoryja varočalisia z vajny, prypisyvali svajo nieščaście sile chryścijanskaha Boha, bo jany bačyli, jak greki uračysta malilisia i z pracesijaj abchodzili miesta. Aprača taho jany vidzieli u Caragradzie na ułasnyja vočy uvieś blesk chryścijanskaj kultury, a dziela taho i sami pastanavili pryniać chryścijanstva.

Kali ruskaje pasolstva prybyło u Caragrad, cezar i patryjarch vysłali na Ruś Cyryla i Metodaha. Braty uziali z saboj i svaje ekklezijalnyja knižki. Niejki čas Konstanty prabyvaŭ u Kijevie, i tut, pry dvare kijeŭskaha kahana-kniazia, vioŭ dysputy z judejcami i mohamedanami. Tady, u 861-2 hadoch, adbyŭsia pieršy chrost kijaŭlanaŭ. Hetaj hramadzie Konstanty prynios svoj pierakład, i u śviatyni śv. Illi užo z taho času adpraŭlali bohasłužby u słavianskaj movie. Małaja kijeŭskaja hramada chutka razrasłasia i užo u 988 hodzie moh Uładzimir abjavić chryścijanstva dziaržaŭnaj vieraj.

ŚVIATAŚĆ BOHA

1. Pan Boh daŭ nam, choć ahraničanu, volnuju volu. Da čaho majem hetuju volnuju volu užyvać? (Da dobraha). Što majem rabić? (Dobryja učynki). Adnak šmat ludziej užyvajuć svaju volnuju volu da złoha. Pastupajuć kiepska. Pan Boh pazvalaje na heta, bo nia choča da ničoha ludziej prymušać. Ci P. Boh maje volnuju volu? Ale, P. Boh maje zusim volnuju volu; nichto nia moža P. Boha da ničoha prymusić. P. Boh choča i dzieić zaŭsiody tolki toje, što jość dobraje, šlachotnaje i śviatoje. Kali P. Boh stvaryŭ Aniołaŭ, čaho ad ich chacieŭ? (Kab Jaho prasłaŭlali, miłavali, słužyli Jamu i ściarahli ludziej). Ci-ž heta nie charašaja meta, abaviazak? Stvaryŭ paśla ludziej; čaho-ž ad ich chacieŭ? Našto ich stvaryŭ? (Kab P. Boha paznavali, honaravali, miłavali i słužyli Jamu, a praz heta asiahnuli viečnuju ščaślivaść). Jaki-ž heta charošy i šlachotny abaviazak! A kali zastano-

vimsia nad hetym, čaho Boh žadaje ad nas u prykazańniach, to znoŭ ubačym, što nakazaŭ nam samyja tolki rečy śviatyja i dobryja! Nakazaŭ nam P. Boh, kab my lubili bližniaha, pamahali jamu u patrebie, daroŭvali kryŭdy. Kazaŭ nam P. Boh malicca, słuchać rodzičaŭ, dumać tolki ab dobrych rečach. Zabaraniŭ rabić druhim kryŭdu na majemaści i na dobraj sławie i h. d. Šmat inšych dobrych rečaŭ nakazaŭ nam P. Boh. O! jak durnyja tyja ludzi, katoryja narakajuć na P. Boha. Žurčać, kali P. Boh zyśle chvarobu abo inšaje nieščaście. Što Boh robić zaŭsiody jość dobraje. Jakich ludziej lubić P. Boh? (Dobrych). Kaho vybraŭ P. Boh na Matku Svajmu Synu? (N. D. Maryju). Čamu tak miłavaŭ P. Boh N. D. Maryju? Bo N. D. Maryja chacieła i zaŭsiody rabiła tolki dobraje. Užo jak małaja addałasia P. Bohu na službu. Kali mieła try hadki, paśpiašyłasia iz svaimi rodzičami da śviatyni jerozolimskaj, a najbolšym dla jaje ščaściem było malicca, śpievać pabožnyja pieśni, a paźniej rabić pryhožyja azdoby śviatyni. Praz cełaje žyćcio dumała, havaryła i rabiła tolki toje, što było dobraje, šlachotnaje i charošaje! Moža pamiatajecie jakija słovy N. D. Maryi? (Voś Ja słužka božaja . . . „Synie, vina nia majuć"!) Samyja słovy dobryja i poŭnyja miłaści da Boha i bližniaha! Dziela taho była miłaj P. Bohu i dla taho daŭ Joj P. Boh najvyššuju hodnaść Matki Božaj. Kali chočacie być miłyja P. Bohu, dumajcie tolki ab rečach dobrych, rabicie tolki toje, što dobraje. Što možacie dobraha rabić? (Malicca, słuchać, dobra pracavać, być dobrymi siabram i h. d.).

Jakija ludzi nia mohuć padabacca P. Bohu? (Katoryja błaha robiać). Usio, što błahoje, nialubaje P. Bohu; P. Boh brydzicca złym. Anioły z pačatku usie byli dobryja i miłyja P. Bohu. Šmat ź ich nie zastalisia takimi; zrabilisia pyšnyja i niaŭdziačnyja P. Bohu z toj chviliny nia moh na ich hladzieć. Adama i Evu vielmi miłavaŭ P. Boh. Kali jany drenna pastupili, pierastali padabacca P. Bohu; P. Boh adabraŭ im Svaju łasku i vyhnaŭ ich z raju. Kali dzicio jość niepasłušnaje, kali shłusiać, abo inšaje drennaje robiać, P. Boh adrazu mieniej lubić. Nieprystojnych dziaciej P. Boh nia lubić i imi brydzicca.

Jak nazyvajem Boha, kali choča tolki dobraha, a brydzicca złym? Nazyvajem **Jaho śviatym.** Miž ludziami šmat było śviatych. U specyjalnaj knižcy na kažny dzień zapisana šmat śviatych.

Prypaminajcie časta: P. Boh jość najśviaciejšy i dziela taho choča, kab my dumali i rabili tolki dobraje. Tady možam Bohu padabacca i być miłymi Jamu. Dumajcie ady: **Boh jość najśviaciejšy i brydzicca hrechami.** Nia budu hrašyć, bo staŭsiab ahidny P. Bohu.

Boh jość najśviaciejšy, značyć, što Boh chača i miłuje tolki dobraje, a brydzicca złym.

(Dalej budzie)

DZIESIACIHODZIE Z.B.M.A.

Źjezd adbyŭsia u sp. A. i N. Aleksandrovičaŭ u Krumville ad 1-ha da 4-ha vieraśnia u nastupnym paradku: 1. Adkryćcio, 2. Vybary mandatnaj i Rezalucyjnaj Komisijaŭ, 3. Pryniaćcie hanarovych siabroŭ Z.B.M.A., 4. Pryvitańni, 5. Rapart mandatnaj Kamisii, 6. Vybary Pryzydyjuma Źjezdu, 7. Pryniaćcio paradku dnia, 8. Pračytańnie pratakołu ź dzieviataha Źjezdu, 9. Spravazdačy Addziełaŭ, Hałoŭnaha Kiraŭnictva, Redkalehii časapisu „Biełaruskaja Moładź" i pračytańnie aktu Revizyjnaje Kamisii, 10. Dyskusyja, 11. Udzialeńnie absalutoryjum ustupajučamu Hałoŭnamu Kiraŭnictvu, 12. Vybary Hałoŭnaha Kiraŭnictva i inšych vorhanaŭ Z.B.M.A., 13. Pryniaćcio Rezalucyjaŭ, 14 Volnyja prapanovy, 15. Zakryćcio.

Adčyniŭ Źjezd sp. W. Duniec i paprasiŭ a. A. Kryta admović malitvu. A. A. Kryt paprasiŭ sp. Kisłaha adśpievać adpaviednuju malitvu. Adbylisia pryvitańni dy ad prysłanych asobaŭ adčytańnia pryvitańniaŭ. U hanarovaje siabroŭstva zaličyli spadaryniu Kušel i sp. Kisłaha, katorym kiraŭnik pryšpiliŭ adznaki Moładzi. Pa rapartach mandatnaj Kamisii byŭ vybrany Pryzydyjum, katory kiravaŭ da vybaru novaha Hałoŭnaha Kiraŭnictva. Ustupajučamu Kiraŭnictvu udzielana absalutoryjum z pachvałaj. Pry vybarach šmatlikija siabry adkazyvalisia ad pryniaćcia udziełu pry Kiraŭnictvie. Pry hałasavańniu, atrymaŭšy bolšaść hałasoŭ, pryniali novaje kiraŭnictva: Kiraŭnik — Viačasłaŭ Stankievič; Zastupnik — Paŭła Aleksy; Sakratar — Jurka Stankievič; Skarbnik — Arkady Kaval; Siabra — Alina Losik. U niadzielu 3 vieraśnia byli adsłužany dźvie Bohasłužby. A hadzinie 9-aj u bližejšaj śviatyni adsłužyŭ a. F. Černiawski, a a hadzinie 10-aj na placu adsłužyŭ a. A. Kryt. Pa abiedzie dźvie ekipy hulali u sietkaŭku. Klevelandzkaja ekipa vyjhrała abodva razy. Viečaram pry vohniščču haspadarom prahramy byŭ Michaś Kaźlakoŭski, katory dobra vyviazaŭsia z svajho kirawnictva. Pieršy raz byŭ adśpievany prajektavany himn Biełaruskaj Moładzi. Mnie pakazaŭsia vielmi ciažkim. Moładź pavinna mieć niešta viasialejšaje.

Novavybrananu Kiraŭnictvu „Siaŭbit" žadaje źvićciu, zhodnaj i płodnaj pracy na nivie adradženskaj.

Printed in U.S.A. — "LUNA" Printing Co., 77 St. Marks Pl., New York